№ 21. 26 krasawika 1916 h. Cena 5 fen.

HOMAN

BIEŁARUSKAJA WILENSKAJA CZASOPIŚ

WYCHODZIĆ DWA RAZY U TYDZIEŃ: U AUTORKI I U PIATNICY.

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na $^{1}/_{2}$ hodu—2 m. 40 f., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

ADRES REDAKCII I ADMINISTRACII: WILNIA, ZAWALNAJA 7.

Cena abwieštak: na 4-aj staranie za radok drobnymi literami—25 fenig.; drobnyje abwiestki—pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

TELEHRAMY.

Apawieszczeńnia Hłaŭnaj Kamandy.

25 krasawika.

Zachodni front:

Z abodwych bahoŭ ahoń artyleryi i praca latunoŭ byli wielmi ažyŭlenyje.

Na zachodzi ad Maasu, na paŭnocznym uschodzi ad Awokur u naczy byli bitwy na rucznyje hranaty. Ataka, katoruju worahi wlali niekolkimi chwalami na ŭschodzi ad hary «Miortwy Czeławiek», adbita ahniom piachoty.

Naszy latuny zakidali bombami mnoha schowak i etapnych składoŭ worahoŭ. Ahniom zaszczytnych harmat kala Tahiru zbit i znisztožen niepryjacielski aeropłan. Hetak sawa zbit aeropłan worahoŭ na ŭschodzi ad Maasu; kulajuczysia, jon zwaliŭsia na ziamlu.

Uschodni front:

Na pałudziennym uschodzi ad Harbunoŭki rasiejskaja ataka znoŭ była złomlena; pry hetym rasiejcy mieli straty.

Niamieckaja eskadra latunoŭ zrabiła nalot na žaleznadarožnyje budoŭli i mahazyny ŭ Maładecznі; widać było dobruju udaczu.

Bałkanski front:

Niczoha nowaho.

Hłaunaja Kamanda Armii.

Śmierć von-der-Golc-Paszy.

KONSTANTYNOPOL (W. T. B.). 25/IV. Aŭstro-wenhierski wajenny poŭnamocznik, major Lauppert, wykazaŭ sułtanu szczyry žal Cesara Franca-Jozefa s pryczyny śmierci feldmarszałka von-der-Golc-Paszy.

Sułtan prasiŭ majora Lapperta pieredać Cesaru Francu-Jozefu jaho szczyruju padziaku.

Z aposznich dzion:

24 krasawika.

Zachodni front:

Badaj usiudy na fronci rabota artyleryi była silniejszaja, czym za aposznije dni. U niekolkich miejscoch udaczna prajszli wystupleńnia niamieckich patruloŭ.

Na pałudni ad Sent-Elua anhlickije atrady adbity ahniom.

U wakolicach Maasu było ŭczora niekolki niewialikich atak francuzoŭ z rucznymi hranatami na naszy lasnyje pazycii na paŭnocznym uschodzi ad Awokur. Jany nami adbity. Hetak sam nieŭdałosia woraham dawoli słaboje nastupleńnie u naczy na ŭschodzi ad «Miortwaho Czeławieka». Bolej silnaja ataka zusim złomlena pierad samymi naszymi linijami ŭ wakolicach Tiokur.

U bitwi na pawietry zbit anhlicki bipłan na ŭschodzi od Arras. Latuny-aficery ŭziaty ŭ pałon.

Uschodni i Bałkanski front:

Biez znacznych pieramien.

Tureckaje apawieszczeńnie.

KONSTANTYNOPOL (W. T. B.). Kala Felahi, na lewym bierazi r. Tyhra, worahi siłami $1^{1}/_{2}$ dywizii atakawali nasz front. Paśla dwuchhadzinnaj bitwy na sztyki worahi pakinuli na poli kala 2000 zabitych i prymuszeny byli ŭciakać na swaje pazycii.—Naszy straty nieznacznyje.

Na Kaŭkaskim fronci worahi atakawali nas dwuma bataljonami. Ataka nami adbita. Atakawaŭszyje stracili paławinu swaich ludziej.

Niamiecka-amerykanski konflikt.

HAGA. (W.T.B.). Reuter danosić z Waszyngtonu, szto adnosiny miž Niamieczczynaj i Paŭnocznaj Amerykaj dajszli da niezwyczajna krytycznaho punktu.

NJU-JORK (W.T.B.). «Sanfranc. Chronicl» pisze:

„Chacia pałažeńnie nadta surjoznaje, jano ŭsio-ž taki nia može apraŭdać wajny."

«New-Jork Amer.» pisze:

„My nia wierym, kab nasza staronka ŭmieszałasia u eŭropejskuju wajnu. My zusim pierekanany, szto ahramadnaja bolszaść amerykanskaho narodu dumaje tak, jak my."

«Evening Mail» kaže, szto razryŭ dyplomatycznych stasunkoŭ miž Niamieczczynaj i Amerykaj aznaczaje wajnu.

KOLONIJA (W.T.B.). S pryczyny amerykanskaho ultimatuma ŭ «Koeln. Volkszig» piszuć z Berlina:

„Wilson chocze wajny. Usia budowa noty i jaje ton pakazwaje, szto Wilson chocze konfliktu z Niamieczczynaj i szto nota heta—ŭ najlepszaj formi ultimatum dla Niamieczczyny. Wilson i amerykanski parlament pawinny byli tolki sumlenna wypaŭniać swaje pawinnaści niewajujuczaj dzieržawy, pawodłuh sumleńnia i sprawiedliwaści adnasicca da abiedźwych staron,—i tady wajna skonczyłasia-by ŭžo paśla pierszaho hodu. Ameryka padwoziła naszym worahom patrony, aružže, hroszy, spažyŭnyje pradukty i nawat ludziej. Wilson pieranosiŭ spakojna naruszeńnia mižnarodnych prawoŭ anhliczanami i ŭwieś czas staraŭsia strymać wajnu, katoruju wiali naszy padwodnyje łodki. Užo bolsz hodu tamu nazad nas s peŭnaj krynicy pawiedamili ab sławach Wilsona: „My nie damo zwajewać Anhliju ŭ hetaj wajnie". Prynimajuczy heta pad uwahu, jasna, szto ultimatum Ameryki—heta znak świedomaści, szto dla naszych worahoŭ i ŭ tym liku dla Anhlii nabližajecca katastrofa. Kali Wilson spoŭnić swaju hrožbu, dyk nam astajecca tolki adno: wiaści wajnu na mory ŭsimi sposabami, nia hledziaczy ni na jakije rezultaty jaje. Z wajennaho pahladu wystupleńnie Ameryki nia maje wialikaj wahi. U Meksycy amerykanskaja armija stałasia paśmieszyszczem dla niekolkich razbojnickich band. Wystupleńnie Italii hetak sama nie zdaieło ustrymać pabiednaho nastupleńnia naszaho ŭ Rasiei, Serbii, Czornahoryi i Albanii. Pastupak Ameryki nie asłabić i nie zadzieržyć pabiednych udaroŭ pad Werdenam i na Zachodnim fronci. Naszy pastupki u stasunku da Ameryki apraŭdywajucca złažyŭszymsia pałažeńniem.

NJU-JORK (W.T.B.). U adozwi da narodu Wilson pisze:

„Ja dajszoŭ da takoj pastanowy z ciažkim sumam i pierakonan, szto ŭsie amerykancy žduć možliwaści nazwanaho kanca z žalem. Nichaj niamiecki urad pryznaje naszy žadańnia sprawiedliwymi i spatkaje ich s takoj že prychilnaściu, z jakoj my ich pastawili."

Swarka miž Japonijej i Amerykaj.

WASZYNGTON (W.T.B.) Japonski pasoł siahońnia padaŭ u hasudarstwieny departament pratest proci zakona ab kołonistach, katory wykluczaje azijackich kołonistoŭ. Zakon užo pryniat nižniaj pałataj i pastupiŭ u senat. Japonski urad pratestuje proci abidy hodnaści japonskaho narodu.

Japonski pratest u prawicielstwienych kruhach wyzwaŭ znaczny niepakoj.

Wajennaja maskarada.

BERN. (W.T.B.). Padarožnyje, prybyŭszyje z Marsela, apawiedajuć, szto tudy prybyło rasiejskaje wojska likam ad 4 da 5 tysiacz dusz. Heta —«sybirskije strełki» z Władywostoku, katoryje papraŭdzi kirawalisia ŭ Sałoniki.

LUGANO. (W.T.B.). „Corriere della Sera" kaže, szto rasiejski transport spiersza byŭ naznaczen u Sałoniki, kab wystupić proci boŭharoŭ. Adnak, s pryczyny straszennaho naciska niemcoŭ pad Werdenam, im pryszłosia dać druhuju zadaczu.

MARSEL. (W.T.B.). Prysłanaje siudy rasiejskaje wojska składajecca z najlepszych sałdatoŭ. Jany adprawiacca adhetul u łagier Mirabo, a zaŭtra buduć pierawiedzieny ŭ łagier Melli. Hienerał Koke i hienerał Łachwicki abmienialisia serdecznymi telehramami.

KOLONIJA. (W.T.B.). «Koeln. Volkszeit.» dawiedałasia z Szwejcaryi:

Adpraŭlenych u Marsel na dwuch transportnych parachodach rasiejcoŭ u aświedomlenych kruhach liczać serbami, katoryje adziety ŭ rasiejskuju formu i znachodziacca pad kamandaju rasiejskich i serbskich aficeroŭ. Hety maskarad zroblen dziela taho, kab padniać upaŭszyj duch u francuzoŭ.

Kaniec telehram na 4 stranicy.

Nowaja klasa.

—s—

Szmat czaho niechwataje naszym wioskam, asabliwa tam, dzie iszli bitwy abo dzie ich sumyśla palili adstupaŭszyje rasiejcy. Jość wakolicy, dzie zusim niczoha nie astałosia. U inszych miescoch niechwataje chleba dla sztodziennaho spažytku, ziernia na nasieńnie, koni, haspadarskich maszyn i pryład. Jeszcze ŭ inszych wakolicach narod ciažka adczuwaje niedachwatku lekarskaj pomaczy i t. d.

Praŭda, hetyje niedachwatki czaściu ŭžo zapoŭnieny, — ale, ahulna kažuczy, ŭsiudy baczym toje samaje: wioska nia maje nijakich praduktoŭ. Zatoje tam, dzie paśla pierachodoŭ armij nieszta astawałosia, kožnaja drabnica znajszła pakupcoŭ —asabliwa ŭ bližejszych da miesta wakolicach. I choć tanna płacili sielanam usielakije spekulanty, dy ŭsiož-taki da naszych wiosak napływało dawoli mnoha hatowych hroszy.

Praŭda, kali niechwataje spažyŭnych praduktoŭ, dyk i s tych hroszy niewialikaja karyść, tym bolej, szto wielmi znacznyje sumy byli płoczeny sielanam kwitkami. Kwity hetyje buduć apłaczywacca, badaj, nia skora. Ale zatoje možna śmieła skazać, szto paśla wajny, jak nastanie mir, pa naszych wioskach uzraście czysło zamožnych haspadaroŭ, kali im tolki udascca pieretrywać lichije czasy.

Hetak budzie ŭ Biełarusi, hetak budzie i ŭ Litwie, bo tudy, pawodłuh słoŭ znaŭcoŭ litoŭskaho žyćcia, pry nowych paradkach wiernieccca mnoha emihrantoŭ z Ameryki, katoryje pajeduć da rodnaj staronki nie s pustymi rukami. Takim paradkam užo ciapier možna skazać napiarod, szto u ekonomicznym žyćci naszaj wioski treba ždać ważnych pieramien, zaležnych jak ad ahulnych pryczyn, tak i ad wyszej pakazanaj.

Naradziny klasy zamožnaho sielanstwa—biełaruskaho i litoŭskaho, biaz sporki, pakinuć śled i na układzi nacyonalnych adnosin u naszaj staroncy: hetyje ludzi, katoryje piersz, jak padniawolnyje harotniki, bajalisia nawat nazwać imia swajho narodu, ciapier, dajszoŭszy ekanomicznaj niezaležnaści, pawinny śmieła i horda zajaŭlać ab swajej nacyonalnaj prynaležnaści, tym bolej, szto ŭžo sieć biełaruskich i litoŭskich szkoł paczynaje razwiwacca, i skora kožyn biełarus i litwin buduć mieć možnaść wuczyć dziaci u swajej rodnaj „prostaj“ mowi, katoraja s „prostaj“ stajecca ŭsio bolej „panskaj“ i ludzkaj dy zanimaje krok za krokam naležnaje jej u hramadzkim žyćci naszaho kraju miejsco.

Hramadzianin.

Maksim Kowalewskij.

(Paśmiertny uspamin).

Chto z biełarusoŭ stykaŭsia z rasiejskim hramadzianstwam — chaciaby najbolsz pastupowym, toj napeŭnie zaŭważyŭ «chaładok», jak zaŭsiody paczynaŭ wiejać pry hutarkach ab biełaruskaj sprawi. Ab jej, jak ab nieczym realnym, nichto nie hawaryŭ: abmiežywalisia tolki ahulnymi sławami ab swabodzi dla ŭsich narodaŭ, katoraja kaliś sama maje pryjści ŭ Rasiei... Pryznawali realna prawy na žyćcio palakoŭ, finlandcoŭ, žydoŭ, dy zrazu žmieniali ton, kali chto uspaminaŭ ab biełarusach, abo ukraincach. I ŭ hetym stasunku prabiwałasia maŭczliwaja zhoda na abrusicielnuju palityku prawicielstwa na biełaruskich i ukrainskich ziemlach, — palityku, katoraja mieła na meci «zlić u maskoŭskim mory» ŭsie «iskoni-russkije» narody.

Pamiž rasiejskimi pastupowymi palitykami mało dawodziłosia i mnie spatykać ludziej, katoryje szczyra spahadali-by biełarusam, pryznawajuczy ich prawo na razwiccie, jak asobnaho narodu. Miž hetymi nis-mnohimi byŭ i pamiorszyj nidaŭna predstaŭnik rasiejskaho postupu, czlen Hasudarstwienaj Rady, praf. Maksim Kowalewskij. My tut — «zahranicaj» — daŭno ab im niczoha nia czuli, dy tolki śmierć jaho zbudziła uspamin ab hetym papraŭdzi lepszym s-pamiž preustaŭnikoŭ liberalnaj Rasiei.

Mnie dawiałosia dwa razy spatkacca z ś. p. Maksimam Kowaleŭskim. Pierszy raz było heta ŭ Pieciarburzi ŭ 1907 ci 1908 hadu. Niejak zdaryłosia, szto moj pryjezd u paŭnocznuju stalicu zyszoŭsia s pryjezdam wiadomaho ukrainskaho hramadzkaho pracaŭnika, prafesara Michajły Hruszeŭskaho. I woś, hrupa rasiejskich pastupoŭcaŭ — prafesaroŭ, czlenoŭ Dumy i Hasudarstwienaj Rady, dy inszych — zaprasiła nas na „pryjacielskuju biasiedu“. U restarani „Wiena“, dzie hetkije biasiedy czasta adbywalisia, sabrałosia niekolki dziesiatkoŭ predstaŭnikoŭ rasiejskaj liberalnaj intelihiencii, miž katoraj adno s pierszych miejsc zanimaŭ Maksim Kowalewskij. Bankiet mieŭ czysta palityczny charakter: na im hości — ukrainiec i biełarus — u swaich pramowach apawiedali ab pałažeńni kožyn swajho narodu, wykazywali ich patreby i žadańnia. Atkazywajuczy im, Maksim Kowalewskij u prostych, ale szczyrych słowach adznaczyŭ patrebu dać abodwym narodam wolu ŭžo ciapier — nie czakajuczy, pakul pieramienicca ahulnaje pałažeńnie u Rasiei. Dy niamnohije z bankietujuczych pramaŭlali ŭ hetym duchu: apracza dwuch-troch rasiejcoŭ, dy adnaho s palakoŭ, usie pawiali hutarku ab «wialikich zadaczach sławianstwa» dy «wialikim naznaczeńni Rasiei», katoraja bytcym to manicca wyzwalać «bratnije narody», ŭ pierszym liku — halickich ukraincoŭ. — I hetymi szumliwymi sławami prykryli swoj bolsz czym chałodny stasunak da žadańnia, kab nam dali chacia takuju wolu, z jakoj ukraincy karystali ŭ Haliczyni...

Paśla hetaho bankietu prajszło kolki hadoŭ. Hledziaczy na toje, jak razwiwajecca biełaruski i ukrainski nacyonalnyje ruchi, baczuczy, szto narody hetyje zusim nia dumajuć zliwacca z maskoŭskim narodam dy choczuć žyć sami saboj, — mnohije s tych rasiejskich liberałoŭ, szto piersz hetak prychilna hawaryli ab biełarusach i ukraincach, zusim ad ich adwiarnulisia. Jarkim prykładam hetkaj žmieny može służyć praf. Pogodin, katory wystupiŭ skora, jak zaŭziaty worah wyzwaleńnia ukrainskaho narodu. I s-pamiž usich tych bankietnikoŭ trudna byłoby prypomnić dwa-try imiony ludziej, katoryje ćwiorda stajali-by na hrunci pryznańnia prawa naszaho narodu na samabytnaść. Ale miž imi astaŭsia wiernym sabie Maksim Kowalewskij.

Buduczy ŭ Pieciarburzi, mnie dawiałosia być u jaho. I ja znajszoŭ tam nieudany, szczyry spohad naszaj raboci. Maksim Kowalewskij s cikawaściu raspytywaŭsia ab biełaruskim ruchu, dawaŭ mnoha rad, jak i da kaho žwiertacca, kab padniać u Dumie sprawu ab nawuczańni u narodnych szkołach pa biełarusku, prasiŭ, kab chto z biełarusoŭ praczytaŭ lekciju ab biełaruskim ruchu dy sam uziaŭsia pamahczy jaje ustroić. Radziŭ bolsz pisać u rasiejskaj pressi ab naszych patrebach i atkryŭ nam dostup u niekatoryje hazety, katoryje ab biełaruskich sprawach datul niczoha nie pisali.

Niamnoha udałosia z hetaho skarystać: skora nalacieła wajna, zachapiŭszaja ŭžo tady zaniadužaŭszaho Kowalewskaho zahranicaj, i ŭ Pieciarburh biełarusam jechać nie dawiałosia: uzryŭ nacyonalizmu, zachapiŭszyj usio rasiejskaje hramadzianstwo, u tym liku nawat samyje „lewyje“ elementy, pakazaŭ biełarusam, szto miž imi my nia znojdziem szczyrych pryjacieloŭ. I z szczyrym žalem prychodzicca ciapier spamianuć taho, chto u stasunku da biełarusoŭ nie zyszoŭ z swajho prychilnaho dla nas stanowiszcza, kaho ciapier nia stała...

A. Ł.

U Wilni i wakolicach.

—

× **Oficyalnyje apawieszczeńnia pa biełarusku.** Pryznawajuczy, szto biełaruskaja mowa, jak admiennaja ad rasiejskaj, pawinna karystać s takich samych prawoŭ na naszaj ziamli, jak kožnaja inszaja krajowaja mowa, — niamieckije ŭłaści—jak my dawiedalisia—zahadali, kab *oficyalnyje apawieszczeńnia u Biełastoku i Hrodni* drukawalisia ŭsie i *pa-biełarusku*. U *Wilni* zahadana pa biełarusku drukawać ich u pieramieszku z litoŭskimi apawieszczeńniami.

Hetak biełarusy ŭreszci buduć mieć možnaść czytać i prawilna razumieć usie apawieszczeńnia, s katorymi niamieckije ŭłaści zwiertajucca da narodu. Mo' heta pałožyć kaniec brachliwym hutarkam, katoryje puskajuć ludzi słoj woli, apawiedajuczy, bytcym biełaruskaj mowy niemcy nie prysnajuć dy liczać biełarusoŭ za maskaloŭ. Pawinien sczeznuć i nierazumny strach ciomnych ludziej hawaryć pierad niemcami pa-swojemu, pa biełarusku: woś-że, sami niemcy haworać da nas pa-naszamu, wyjaŭlajuczy, szto i naszu „prostuju“ mowu szanujuć roŭna z usimi inszymi mowami.

× **Zbor hroszy dla litwinoŭ.** Jak czytajem u aposznim numery hazety «Dabartis», u Amerycy buduć usiudy ustrojeny zbory hroszy dzieła akazańnia pomaczy litoŭskamu narodu, ciažka paciarpieŭszamu ad wajny.

Možna spadziewacca, szto zbory buduć udacznyje i zabaspieczać dalejszuju karysnuju pracu litoŭskich tawarystw dzieła pomaczy achwia-

Č czytajecca, jak CZ; Š—jak SZ.

Światy Jozafat Kuncewič.

(Pačatak u № 19 i 20)

U 1620 hadu prawasłaŭny patryarch Jerozolimski Teofan byŭ u Kijewi i wyświanciŭ tam na kožnuju katedru, zajmanuju biskupam unijackim, prawasłaŭnaho archireja. Na połackuju katedru byŭ wyświenčeny Mielecij Smotrycki, katory sam nie adważyŭsia jechać u Połack, ale wysłaŭ tudy dwuch manachoŭ z listami ad siabie; tyje buntawali narod proci Kuncewiča, wydumlajučy na jaho ŭsiakije niabylicy. Jozafat u hety čas byŭ na sejmi ŭ Waršawi, dzie baraniŭ interesy unii. Woś, worahi jaho apawiedali narodu, što Kuncewič pakinuŭ uschodni dy pryniaŭ łacinski abrad i adpraŭlaje Imšu pa łacinie. Ciomny narod, wieručy bredniam niesumlennych manachaŭ, adrakaŭsia ad Jozafata i ad Unii. Dawiedaŭšysia ab hetym, św. Jozafat paśpiašyŭ u Połack. Pa darozi byli razstaŭleny złydni, kab pajmać dy zabić Jozafata; adnak Boh uściaroh słuhu swajho. Jon wiarnuŭsia ŭ swaju dyeceziju i, znajšoŭšy jaje bliska ŭsiu zaraženuju adstupnictwam, pačaŭ z usich sił pracawać nad zbaŭleńniem swaich niepasłušnych awiečak. Da cerkwaŭ bolšaja pałowa narodu pierestała chadzić, dyk światy biskup chadziŭ ad chaty da chaty, wyšukiwajučy najzaŭziatšych praciŭnikoŭ, i mudrymi pramowami skłaniaŭ ich da nawarotu. Hetak było ŭ Połacku, Mścisłaŭli, Oršy. U Witebsku wysłancy Smotryckaho zdaleli piereciahnuć na staranu schyzmy ŭsich rajcaŭ miestowych, katoryje zaraz-že pastanawili adabrać ad unijataŭ usie cerkwy, a ksiandzoŭ ich wyhnać z miesta.

Smierć i kanonizacija św. Jozafata.

Dawiedaŭšysia ab takich rečach, św. biskup udaŭsia ŭ Witebsk. Adstupniki zaraz-že stali ŭsielak začeplać i dadziewać słuham biskupa i samomu Jozafatu, chocučy, kab jon ucioksia da jakoj-kolečy siły proci napaśnikoŭ, a tahdy by jany zamučyli jaho i apraŭdalisiab, što sam jon byŭ pryčyncam nieparadkaŭ. Ale Jozafat jak sam, tak i słužbie nakazaŭ, kab ani najmienšaj prykraści nie rabić choćby najhoršamu zuchwalcu. Dyk sa dwa tydni prabyŭ Kuncewič u Witebsku i nawat užo niekatoryje stali nawaračywacca da unii, ale druhije, tym horšaj pałajučy złościu, pastanawili kaniečnie zhładzić Jozafata sa świetu i wyznačyli na heta dzień 12 listapada 1623 h. Adzin pop, niahodnych pastupkaŭ, pawinien byŭ usiudy nadaražacca św. Jozafatu, kab jak-kolečy wyklikać ad jaho što-kolečy surowaje, a toje byłob znakam da buntu i śmierci. Pryjšła niadziela, dzień 12 listapada. Pop heny ŭtak nadaječ słažbie arcybiskupa, što tyje aryštawali jaho i zapiorli ŭ kuchni, pakul wiernieсca Jozafat. Udaryli ŭ zwany, i z usiaho miesta zbiehlisia zbuntawanyje, kab napaści na arcybiskupa. Jozafat waročaŭsia s katedry, dzie adpraŭlaŭ Jutšniu. Narod chacieŭ užo kinucca na jaho, ale, pražahnany, nia śmieŭ i daŭ wolny prachod da pałacu. Jozafat zaraz-že wypuściŭ taho papa, a sam lohšy kryžam maliŭsia. Narod, ubačyŭšy wypuščenaho papa, staŭ užo razchadzicca, ale prawadyry buntu iznoŭ sabrali narod, katory staŭ siakierami łamać bramu dy bić słužbu pałacowuju i ŭwarwaŭsia ŭ pakoi. Uchod u pakoj arcybiskupa zasłanili saboj jaho najwiarniejšyje słuhi: dyakon Darafiej, E. Kantakuzen i Hryhor Ušacki. Na ich kinulisia napadaŭšyje. Pačuŭšy kryki zabiwanych, wyjšoŭ Jozafat i, pražahnaŭšy razbojnikoŭ, adazwaŭsia: „Boh z wami, dzieci, za što zabiwajecie niawinnych. Kali majecie što proci mianie, to ja woś...“ Na heta ŭsie stali, jak urytyje, i nia ważylisia padniać ruk na światoha. Ale dwa świežyje nadyjšli i s krykam: „zabić łacinnika, papiežnika!“ — adzin udaryŭ Jozafata kijom pa haławie, a druhi siakieraj raščapiŭ łob. Tady i druhije kinulisia, jak hałodnyje woŭki na awiečku, i bili i nahami taptali. Paśla wyciahnuli na padworka i adzin z napaśnikoŭ prastreliŭ haławu mučenika, katory addaŭ dušu Bohu. Ale i ciapier nie pakinuli jaho, dy ješče zdziekawalisia ŭsielak nad cie-

ram wajny. Aposznimi czasami tawarystwy hetyje nie mahli, jak śled, razwiwać swajej raboty z niedachwatki hroszy,—dyk heta pawinna admianicca s prysyłkaju padmohi z Ameryki.

× Nowyje poczty.

Hetymi dniami, jak danosić „Wilnaer Zeitung“, atkryty poczty ŭ Dubrowie, Kalwaryi, Knyszynie, Marjampoli, Sejnach, Siemiatyczach, Władysławowi i Woŭkawysku. Praz ich možna pasyłać u nazwanyje miejscy dla cywilnych ludziej piśmy i telehramy.

Hetak dobry kusok naszaho Kraju nanowa źwiazywajecca z sercem jaho—Wilniaj, źwiaź s katoraj była naruszena.

× Na wystaucy narodnych wyrabou. Dla biełaruskaho addzieła na wystaŭcy damowych narodnych wyraboŭ, katoraja ładzicca ŭ pałacy Pacoŭ (pry Wialikaj wulicy, dzie byŭ rasiejski sztab wajennaho okruhu), praznaczeny try pakoi. Reczy na wystaŭku paczynajuć pawoli napływać. Ich padzielać na hetkije hrupy:

1. Tkaniny: ruczniki, darožki, pajaski, huńki i t. p.
2. Adzieža—ad daŭnych czasoŭ da ciapierasznich:
   a. sielanskaja adzieža;
   b. miestowaja „
3. Wyraby z drewa: fihury, reczy damowaho užytku, koŭszyki i insz., skryni i t. d.
4. Hlinianyje wyraby.
5. Muzykalnyje instrumenty.
6. Mebli i t. p.

Jość nadzieja, szto, nia hledziaczy na trudnaść dastaŭki reczej z wiosak, biełaruskije narodnyje wyraby buduć predstaŭleny dawoli pоŭna.

× Lekarskaja pomacz. Miestowyje dachtary pawinny wydawać zawiereńnia ab śmierci, szczapić ospu, spaŭniać sanitarny dahlad i biezpłatna laczyć biednych. Da ich, razumiejecca, mohuć zwiertacca ab biezpłatnuju pomacz tolki tyje, chto papraŭdzi nia maje czym zapłacić. Dziela lekarskaj apieki Wilnia padzielena na 8 akruhoŭ:

1. centr horadu.
2. paŭdziennaja czaść (Nowy Swiet—Kupryjaniszki).
3. zachodniaja czaść (Łukiszki—Źwiaryniec).
4. paunocznaja czaść (Snipiszki — Tuskulany.
5. paŭdzienny uschod (Rossa—Dunajka—Papławy).
6. uschod (Papouszczyna — Rounaje Pole).
7. paunoczny uschod (Antokol).
8. paŭdzienny zachod (Pahulanka — Nowy-Horad—Panary).

U asobnych okruhach naznaczeny hetkije dachtary:

1 i 6 — dochtar Szalewicz (Zawalnaja 8);
2 i 8 — d-r Poczter (Sadowaja 4);
3 i 5 — d-r Wrzesmouski (Panskaja 4);
4 i 7 d-r. Wileiszys (Sw.-Jerski pr. 25).

× Spadczyna pa rasiejcach. (W.T.B.) Akružnaia kasa miesta Wilni užo paczała swaju rabotu. Jana abnimaje tolki miestowy okruh Wilni. Jana budzie prynimać usie padatki, jakije piersz płacilisia ŭ rasiejskuju kaznu. Hetak sama prynimajucca kazionnyje padatki i niedaimki za nieruchomaści z minuŭszych hadoŭ.

× Swiatoczny ruch u Wilni sioleta byŭ dawoli słaby. Najbolsz pa kupcoŭ pierewiarnułosia ŭ miestowych kramach i kooperatywach, katoryje pradajuć hreczku i muku — na chlebowyje karty.

Nia hledziaczy na wyjaśnieńnie, szto niekatoryje pradukty, jak: małako, masło, sałanina i insz.—pazwolena ŭžo ŭwazić u Wilniu biez nijakich pierasszkod, s wiosak ich wiaźci nie śpieszajucca, bo narod jeszcze ab tym nia wiedaje, dy roznyje spekulanty sumyśla pałochajuć sielan konfiskacijami, kab tyje pradawali ŭsio na miejscy.

× Maskoŭski „žart“.

«Świet» pisze:

Aficery i sałdaty stajaŭszaho kala Wilni 12 korpusa zbuntawalisia i zastrelili swajho korpusnaho kamandzira. Paśla hetaho jany ŭwarwalisia ŭ Wilniu i prabawali wyzwać paŭstańnie miž žycharami. Paczałasia rukopasznaja bitwa, da katoraj narod nie mieszaŭsia. Hienerał von Hilf, kalory kamandawaŭ wojskam u bitwie s paŭstancami, zastrelen zbuntawaŭszymsia paruczykam Hazewinkielem. 400 sałdat byli addany pad wajenny sud i razstrelany. Bunt uźniaŭsia s tej pryczyny, szto sałdaty zrazumieli, szto ich daremna wiaduć na śmierć...

Pamiaci „Ciotki“.

Zamiest wianku na mahiłu ś. p. Aloizii Kiejrysowaj złažyli na biełaruskije szkoły:

p.p. Kaminskaja i Sawickaja	1 m. —
J. Łukaszewicz (miesiacznuju składku) . . .	9 m. —
Razam z raniej złoženymi	729 m. —

Z USIAHO KRAJU.

Hrabiežstwy.

SUWAŁKI (W.T.B.). U Zwikiełkach, punskaho paw., znajszli u lesi trup mužczyny,—jak widać, zabitalo pry hrabiežstwi.

U Okoniewiczach, kala Suwałak, sabaka, jak zdajecca, aszaleŭszy pakusaŭ mužczynu i małoje dzicia. Pakusanych adsyłajuć u Pasteroŭski instytut u Berlinie.

BIELSK (W.T.B.). U Łapuchoŭcy znajszli u swajej že chaci s ciažkimi nažewymi ranami sielanku, jaje 14-hadowuju daczku, 11-hadowaho syna i trejciaje dzicia 1 hodu. Jak widać, było tut krywawaje hrabiežstwo. Hrabiežcy ŭleźli ŭ chatu cieraz sałamianuju strechu. Ludzi, na katorych jość padazreńnie, aresztowany.

Pa sudoch.

SUWAŁKI (W.T.B.). Impieratarski mirawy sud zasudziŭ dwornika, Jazepa Rogalewskaho, za rastratu u dwuch prypadkach—na 6 miesiacoŭ u turmu, Jazepa Stalberga za ukrywańnie kradzienaho—na 3 mies. turmy i kupca Arona Kuczynskaho hetak sama za ukrywańnie kradzienazo—na 3 mies.

Sud pryznaŭ patrebnym aresztawać i addać pad śledztwa 19-hadowuju świedku, Bertu Zaboczynskuju, s pryczyny mocnaho padazreńnia ŭ daczy fałszywaho świedoctwa, i abwiniajemaho Kuczynskaho, katoraho mocna padazrewajuć u namowi jaje da fałszywaho świedoctwa.

„Załataja“ moładź.

BIEŁASTOK (W.T.B.) „Bialyst. Ztg.“ pisze, szto tut aresztawali dwuch nialetnich hrabiežcoŭ, katoryje u adnaho mielnika ukrali 4000 rubloŭ i 800 marak. Razam z druhimi chłopcami jany rastracili 2683 rubli.

Naruszeńnie spakoju u domi.

SUWAŁKI (W.T.B.) Mirawy sud zasudziŭ chlebaroba, Chwiedara Maksimowa, ŭ Sokołowi za naruszeńnie spakoju ŭ domie na 7 mies. u turmu.

Pažar.

SUWAŁKI (W.T.B.) Transformacyjny addzieł elektrycznaj stancii spaliŭsia da tła.

Fałszywyje hroszy.

LIBAWA (W.T.B.) Litohraf Palecki za sprobu drukawać fałszywyje hroszy zasudžen akružnym sudom na 3 hady u turmu, a užytyje da hetaho instrumenty i materjały konfiskowany.

WIESTKI Z RASIEI.

—s—

Kala wajny.

Bomby na o. Ezel.

BERLIN (W.T.B.). Eskadra z 10 niamieckich aeropłanoŭ skinuła 45 bomb na rasiejski aerodrom Papenhejm, na ostrowi Ezel. Widać było dobryje rezultaty.

Adzin rasiejski aeropłan byŭ prymuszen spuścicca.

Usie niamieckije aeropłany, nia hledziaczy na strasześnnie zajadły abstreł, wiarnulisia biaz szkod.

Rasiejskije kroki proci Rumynii (?).

BUKARESZT. (W.T.B.). „Steagul“ danosić s aświedomlenych kruhoŭ, szto rasiejcy na besarabskaj hranicy robiać akopy ad Mamorniki da Reni. Rasiejskije dezertery kažuć, szto rasiejcy u aposznije dni aczyścili Nowosielicu i Bojan, a ŭsich žycharoŭ wywiaźli u hłyb Kraju.

Niespakoj u Rasiei.

AMSTERDAM (W.T.B.). Hazeta rasiejskaho hieneralnaho sztabu „Russkij Inwalid“, niespakojna ždže nastupleńnia niemcoŭ. Ab rasiejskim wiesnawym nastupleńni ŭžo nima hutarki. Hazeta sztabu łamaje haławu nad pytańniem, dzie niamieckaje nastupleńnie može paczacca. Szto jano budzie i budzie skora, ab hetym hazeta pierakonana.

Mieńszykow ab Niamieczczyni.

„Juduszka“ ŭ „Now. Wr.“ hetak apisywaje pałažeńnie ŭ Niamieczczyni:

„Para praćwiarezicca i pakinuć hutarku ab „prycisnutych da ściany“ niemcach dy pazywacca na nieparuszenaho «rasiejskaho wołata».

Mieńszykow niepakoicca ab toje, ci drenna pryhatawanaja Rasieja zdoleje zabaspieczycca ad pamienszeńnia abszaru pasiewoŭ i ad upadku z hetaj pryczyny sielskaj haspadarki. Biełaruś, Kurlandija, Litwa i Polszcza apynulisia ŭ rukach niemcoŭ, katoryje zdolejuć wykarystać pryrodnaje bahaćcie hetych ziamiel. Nima sporki, szto niemcy, katoryje pieretrywali dźwie wajennyje zimy,

łam jaho nia tolki pjanyje mužczyny, ale i kabiety i dzieci nawat. Stali zdzirać adziežu i ŭbačyli na cieli wałasianicu, dyk zmajnačyli, ci nie pamylilisia. Dyk iznoŭ kinulisia ŭ pakoi, dy šukali, ci nie schawaŭsia dzie, ale zaraz adzin z ich zapeŭniŭ, što zabity—Jozafat; dyk, prywiazaŭšy da noh wiaroŭku, paciahnuli cieło pa wulicach miesta. Na rahu adnej wulicy haława mučenika ŭderyłasia ab kamień i skrywawiła jaho, dyk tej krywi nijak zmyć ani zamalawać nie mahli. Adna kabieta wyrwała niekolki wałasoŭ z barady mučenika, dyk zaraz-že aślepła. Paśla skinuli cieło z wysokaho bierahu u Dźwinu, ale lahło jano pry bierazi, dyk łodkaj adwiaźli ŭ najhłybšaje miejsco, da noh prywiazali wialiki kamień, a da šyi wałasianicu napoŭnienuju kamieńniami, i hetak puścili ŭ wadu. Ale staŭsia cud. Mima ciažaści kamieńniaŭ, cieło płyło pa wadzie za łodkaj, na katoraj, spałochaŭšysia, ŭciakali tyje, što tapili. Sabraŭšy adwahu, iznoŭ taki padwiaźli ŭ toje-ž miejsco, i ciapier užo pajšło na dno. Nad Witebskam i wakolicaj zawisła niebywałaja ciemra i hetak trywała až pakul wyniali światoje cieło z wady. Doŭha nie mahli znajści henaho cieła, až na 6 dzień jasnaść, wychodziačy z wady, pakazała, što tam było cieło. Wyniali z wady cieło, a było jano jak žywoje, świežaje i miahkaje, wusty pryadkryty, jak da pramowy, a z rany ŭ haławie sačyłasia świežaja kroŭ. Ubačyŭšy cudoŭna zachawanaje ad psućcia cieło, zaraz-že nawiarnuŭsia zaŭziaty schyzmatyk Chodyka, a paśla, kali cieło, wystaŭlenaje na katafali, stajało 15 dzion i ŭsio nia psułosia, nawaračywałosia šmat prawasłaŭnych i z inšych wier. Paśla pierawieziono było cieło mučenika ŭ Połacak i tam stajało na katafalku až 13 miesiacoŭ, a ŭsio takoje-ž świežaje, niaspsutaje. Pry hetym stali dziejacca roznyje cudy, jak azdaraŭleńnie chworych na wočy i inšyje chwaroby, dyk z usich bakoŭ śpiašyli ludzi da hrobu światoha biskupa i stawili świečki i lampy. Až u śnieženi (januaryi) 1625 hodu prybyŭ u Połacak Mitrapalit Rutski i niekolki unijackich biskupaŭ i z wialikaj uračystaściu pachawali światoje cieło. Na hetaj uračystaści pramaŭlali pa biełarusku, pa łacinie, pa hrecku i pa polsku.

Paśla pachawańnia relikwijaŭ cudy nie pierastali dziejacca, dziela čaho Papież Urban VIII, prychilajučyśia da prośby karala Polskaho Zygmunta III i biskupoŭ tutejšych, u 1643 hadu, prawieryŭšy raniej praŭdziwaść cudoŭ i prasłuchaŭšy kamisiju s 116 świedkaŭ ab žyćci Jozafata, abjawiŭ jaho błahasłaŭlonym. I paśla hetaho cudy dziejalisia, dy na padziaku za ich wice-kancler litoŭski Kazimir Sapieha sprawiŭ srebnuju trunu, kaštawaŭšuju 36.000 taleroŭ—aproč koštu raboty. Heta było ŭ 27 hadoŭ pa śmierci mučenika, adnak, kładučy cieło ŭ nowuju trunu, ŭbačyli jaho takim-že świežym, i świežaja kroŭ sačyłasia z rany ŭ haławie.

U časie wojn kazackich arcybiskup Połacki G. Kolenda doŭhi čas tułaŭsia z relikwijami św. Jozafata pa lasoch i hłuchich miejscach; paśla ŭ časi wajny sa šwedami wywiaźli henyje relikwii až u Biełuju, na Padlaśsi, dzie i ciapier spačywajuć pad cerkwaj, byŭšaj unijackaj. U 1867 hadu 29 červienia Papież Pius IX, paśla adbytaho pracesu kanonizacyjnaho, abjawiŭ Jozafata światym. Połack ani Wilnia niemahła ŭ siabie światkawać hetaho wialikaho świata, bo ŭ toj čas u našym krai ŭsie cerkwy unijackije byli ŭžo zabrany na prawasłaŭnyje, a unijaty siłaj zapisany na prawasłaŭje.

Razważajučy žyćcio i mučenictwo światoha patrona našaho, Jozafata, malimosia, bratychryścijanie, kab za našych časoŭ iznoŭ adradziłasia światajа unija, za katoruju Jozafat žyćcio pałažyŭ, a ŭsie światyni, zabranyje siłaj, kab iznoŭ wiarnulisia katalikom, kab ciažkaja wajna heta pryniesła nam wolu wiery praŭdziwaj i lepšyje warunki žyćcia.

B. P.

KANIEC.

mohuć pieretrywać i trejciuju. Niamieczczynu wyratawała ćwiarosaść pahladoŭ, mccny duch i dziŭnaja zdolnaść dastasowywacca da warunkoŭ.

Pałažeńnie na Kaŭkazi.

«Kreuz-Zeitung» s peŭnaj krynicy danosić ab pałažeńni na rasiejskim fronci.

Nastupleńnie rasiejcoŭ proci trećciaj «kaŭkaskaj» tureckaj armii paczałosia u studni miesiacy hetaho hodu. Nastupleńniu hetamu szmat pamahli dawoli dobra ustrojenyje kaŭkaskije žaleznyje darohi. Jano wiałosia na Erzerum, Trapezund, Musz i Bitlis. Turki byli zatoje u nadta drennych warunkach, bo ŭ paŭnocznaj czaści Małaj Azii žaleznych daroh nima. 16 lutaho turki pakinuli Erzerum, katory byŭ ustareŭszaj krepaściu i surjozna supraciwicca nia moh. Zaniaćcie Erzerumu rasiejcami mieło bolsz moralnuju, czym wajennuju i materjalnuju wahu. Ciapier rasiejcy ŭžo znachodziacca za 45 kilometroŭ ad Trapezundu i zaniali Bitlis i Musz, ale dalejszaje nastupleńnie ich zatrymałosia. Harystyje wakolicy nie dajuć razwiwać wajennych operacij dy asabliwa szkodziać nastupleńniu rasiejcoŭ. Ab dalejszych ich planach možna tolki dadumywacca. Usio-ž taki dalej nastupać biez padmohi—tolki s tym wojskam, jakoje maje ciapier Mikałaj Mikałajewicz, nijak nielha.

Sajuźniki nia ładziać.

SZTOKHOLM (W.T.B.). Niedarazumieńnia miž zachodnimi sajuźnikami i Rasiejej usio usrastajuć. U Rasiei nie widać nijakaj achwoty prynaležać na ekonomicznaj narady ŭ Paryžy, katoraja, jak wiadoma, damahajecca poŭnaho razrywu ekonomicznyzh adnosin s siarednia-eŭropejskimi dzieržawami u buduczyni. U Pieciarburskich prawicielstwienych kruhach u hetkim poŭnym razrywie baczuć wialikuju niebaspiecznaść dla dalejszaho ekonomicznaho žyćcia Rasiei. Rasiejski minister handlu, Szachowskoj, admowiŭsia jechać na naradu ŭ Paryž i zahadaŭ hetak sama pastupić padwłasnym jamu czynam.

Anhlickaja haspadarka.

CHRYSTYANIJA (W.T.B.). Anhlickaje pasolstwo apawieszczaje:
Ŭsie porty Biełaho mora zakryty dla prywatnaho handlu. Prośby ab pazwaleńni prajezdu pryńimaje brytanskaje admirałciejstwo.
Jak kažuć, porty Biełaho mora zawaleny hruzami dla anhlickaj armii.

Pawuk Rasiei.

SZTOKHOLM (W.T.B.). U Hasudarstwienaj Radzi hetymi dniami, kali iszła hutarka ab rasiejskaj handlowaj palitycy, wielmi wostra napadali na anhlickuju palityku ucisku sajuźnikoŭ. Pry znakach paddzieržki bolszaj czaści czlenoŭ Rady i predstaŭnikoŭ prawicielstwa, Krestownikow nazwaŭ anhlickuju palityku „*bitwaj Anhlii z jaje sajuźnikami.*“ „Anhlija wiadzie dwajnuju wajnu: proci Niamieczczyny i proci swaich sajuźnikoŭ. Jana karystaje z ułažyŭszychsia wajennych warunkoŭ, kab zrabić s krajoŭ sajuźnikoŭ swaje ekonomicznyje kołonii. Anhlija hwałtam prymuszaje nas pryznać, szto Rasieja—kraj sielskaj haspadarki, i hwałtam zadzieržywaje razwićcie rasiejskaj pramyszlennaści. Ahraniczeńnie prawoŭ niemcoŭ u Rasiei ŭwodzicca pad naciskam Anhlii. Anhlija, jak *pawuk*, wysysaje rasiejskuju haspadarku.“ 'Rasieja pawinna być ekonomiczna pryhatawanaj da mirnaho kongressu, i zatym treba Anhlii dać „jasny atkaz.“

Zapros Sztyrmeru.

SZTOKHOLM (W.T.B.). Akciabrysty zrabili Sztyrmeru zapros, jakije padhatawicielnyje kroki jon rabiŭ dziela mižnarodnaj ekonomicznaj umowy paśla wajny. Zamiest niamieckaho jarma nielha brać na siabie jakoha-budž inszaho. Rasija nie pawinna akazacca niepryhatawanaj na mižnarodnaj mirnaj konferencii.

Zamiest 800 miljonoŭ, jakich sjadziewalisia, na aposzniuju rasiejskuju unutrennuju pazyku zadeklarowana tolki 200 miljonoŭ rubloŭ.

Upłyŭ Rasiei na Franciju.

Hazeta francuskich socyalistoŭ «Humanite» pisze:
Kali serbskaja armija razbiehłasia, niekolki byŭszych u jej rasiejskich daktaroŭ zajawili ab swajej achwoci słužyć u francuskaj armii. Francuski minister, na žadańnie rasiejskaho pasolstwa, atkazaŭ, szto *prawasłaŭnyje* rasiejskije paddanyje mohuć być pryniaty na słužbu. S-pamiž palitycznych emihrantoŭ mohuć być pryniaty tolki niekatoryje, ab kim buduć dobryje spraŭki. Rasiejskich paddanych *žydoŭ* prynimać na słužbu nia buduć.

Zamiena pałonnych.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Paśla doŭhaho pierarywu znoŭ paczałasia zamiena rasiejskich i niamieckich pałonnych — wajennych inwalidoŭ. Siahońnia ranicaj siudy prybyli praz Finlandiju 1 aficer, 2 dachtary i 228 sałdatoŭ.

Prykaz armii.

BERLIN (W.T.B.). Jak danosić «Berl. Lok. Anz.» rasiejski wajenny minister wydaŭ prykaz proci asłableńnia dyscypliny. Czysło prypadkoŭ niesłuchmianaści ŭ rasiejskaj armii nadta pawialiczyłosia.

Rasiejskaja ustupka Japonii.

SZTOKHOLM (W.T.B.). Japonskaja hažeta „Tsi-tsi“ pisze, szto pawodłuh nidaŭna zroblenaj umowy z Rasiejej u Władiwostoku skasowan wajenny port.

Z hramadzkaho žyćcia.

Wialikije areszty.

SZTOKHOLM. (W.T.B.). Jak danosiać „Russk. Wied.“, massowyje areszty ŭ Maskwie studentoŭ i rabotnikoŭ za rewolucyjnuju ahitaciju i zabastoŭki zrabili silnaje ŭražeńnie.

Sałdacki bunt u Pieciarburzi.

Pawodłuh wiestak s Pieciarburha, sałdaty ŭ Mikałajeŭskich kazarmach zbuntawalisia i padpalili kazarmy. 27 sałdatoŭ pry hetym spalilisia. Bunt uźniaŭsia s pryczyny nialudzkich pastupkoŭ z imi aficeroŭ.

Pažar i ŭzrywy.

KRONSZTADT (W.T.B.). U addzieli fabryki, dzie wyrablajucca ŭzryŭczatyje materjały, 20 krasawika uźniaŭsia pažar, katory skora szyroka razyjszoŭsia i wyzwaŭ niekolki uzrywoŭ. Śledztwa dawiało, szto pažar uźniaŭsia ad niespadziewanaj pryczyny.

Niespakoj na Kaŭkazi.

Namiesnik Kaŭkazu, wialiki kniaź Mikałaj Mikałajewicz, u abszyrnym prykazie hienierału-lejtenantu Trombickamu zwiertajecca da ŭsiej armii. Wialiki kniaź dziakuje marskim aficeram, katoryje prypisany da piechoty, kazakam i artyleryi—dziakuje za ich «maładzieckuju rabotu» pry «uśmireńni» biezparadkoŭ u Baku i wakolicach Baku.
Sudziaczy pawodłuh hetaho prykazu, biezparadki na Kaŭkazi mieli szmat bolszuju wahu, czym usie dahetul dumali.

Jak piszuć maskoŭskije hazety, u Baku razhrableny i zrujnawany bolsz za 115 kram. Szyby gazy handlowaho domu Solimow u Pałachanach, kala Baku, padpaleny i znisztoženy. Studni, skul dabywajecca gasa, achraniajucca silnymi atradami piachoty i artyleryi. Zroblena szkody na miljony rubloŭ.
Spakoju jeszcze nima; chacia biezparadki tuszacca niemiłasierna wojskam, styczki adbywajucca dalej.

«Kulturnaja» reforma.

Jak pisze pieciarburskaja hazeta «Riecz», dziela pamienszeńnia pierawozki pacztowych pasyłak, pacztowy urad manicca pawialiczyć płatu za pierasyłku. Hetaj «reformaj» dumajuć aswabadzić mnoha wahonoŭ dla bolsz ważnych patreb...

Nowaja czyhunka na poŭnaczy.

KOPENHAGA (W.T.B.). Pawodłuh rasiejskich hazet, u Pieciarburh zjechalisia predstaŭniki bankoŭ, kab złažyć hroszy na budoŭlu Palarnaj žaleznaj darohi.

Z usiaho świetu.

—:—

Bankructwo rusofilstwa ŭ Rumynii.

Z Bukaresztu danosiać:
Partija Filipesku paczynaje źmieniać swaje pahlady. Jak kaže sam Filipesku, jaho partija u buduczyni budzie staracca iści porucz s partijej Margiłomana i razam reszać sprawy, katoryje majuć wialikszuju wahu dla Rumynii. Hetak, haława rusofiłoŭ atkryta adroksia ad swajej daŭniejszaj nadziei.
Partii Filipesku i Margiłomana maniacca stwaryć supolnie sajuz nacyonalnaj palityki i zajawić, szto jany stajać ćwiorda za neŭtralnaść Rumynii. Hetak dalej nielha budzie ŭžo hawaryć ab dobra zhurtawanym rusofilskim łagiery, katory zaŭsiody hrazić uciahnuć Rumyniju u wajnu.
Nima sporki, szto nidaŭnaja handlowaja umowa miž Rumynijej i siarednia-europejskimi dzieržawami, spatkanaja ŭ Bukareszci prychilna ŭsim hramadzianstwam, pakinuła swoj śled i na palitycy Filipesku.

TELEHRAMY.

—·—

Czutki ab zamireńni.

BERLIN. (W.T.B.). «Nordd. Allg. Ztg.» pisze:
Znoŭ pajszli czutki ab wystupleńniach za mir naszych worahoŭ. Hetak, kažuć, bytcym rasiejcy zrabili ŭžo kroki, kab paczać pierehawory. My adznaczywajem, szto ŭ tutejszych oficyoznych kruhach ab hetym niczoha niewiadoma. Usie hetyje czutki asnowany na wydumkach.

Nadziei na mir.

HAGA. (W.T.B.). Z Londynu «Times» danosić, szto staŭki ŭ ihry na kaniec wajny da 31 śnieźnia dachodziać 30 proci 70 na 100. Strachoŭki proci dalejszaj wajny paśla 30 czerwienia dajszli 40 na 100.

Modły ab zhodu.

LUGANO. (W.T.B.). U wialiki piatok u miłanskaj bazylicy św. Marka adbyłosia nabaženstwo s pracesijej ab zhodu. Narodu sabrałosia wielmi mnoha. Kardynał Ferrari skazaŭ kazańnie, u katorym hawaryŭ: „Usie ludzi harać žadańniem miru. Boh stwaryŭ ludziej dziela miru, a nie dziela wajny. My pawinny dalej malić Najwyszejszaho, kab Jaho miłasernaść adnawiła zhodu miž narodami“.
Swiaty akt, pawodłuh hazety «Italija», wyjaŭlaje dumki Papieža, katoryje jon wykazaŭ nidaŭna u adnej pramowi.

Socyalisty za mir.

PARYŽ. (W.T.B.). Socyał-demokratycznaja mienszaść wypuskaje tydniowuju hazetu, u katoraj budzie szyryć dumki ab patrebi mižnarodnaho miru.

Serbskije socyalisty.

BERN. (W.T.B.). U czaćwiortym dakładzi miżnarodnaj socyalistycznaj kamissii serbski socyalist Kancłerowicz każe:
„Sajuźniki straszennie aszukali i pradali Serbiju. Wialikaja pałudziennaja sławianskaja dzieržawa akazałasia tolki pieknym snom. Serbskaje miesczanstwo razam z dynastijej i parlamentam pastawiło dolu baćkaŭszczyny na rasiejskuju kartu i stałosia rabom Rasiei. Nieszczaśliwaja Serbija skakała pad maskoŭskuju dudku i u swaich finansach zaležała ad Francii“.

Socyał-demakraty za sałdatoŭ.

HAGA. (W.T.B.). Dwa czleny II kamery — socyał-demakraty prasili ministra-prezydenta puścić sałdatoŭ na Wialikdzień damoŭ, jak daŭniej bywała. Minister-prezydent admowiŭsia zrabić heta, pazywajuczysia na wajennaje pałažeńnie.

Socyalisty proci daražyni.

PARYŽ. (W.T.B.). Žuo pisze ŭ socyalistycznaj hazeci „Bataille“ ab usio bolszym uzrości darażyni i każe: «Czas — surjozny, miera — pierapoŭniena; biazczynnaj ciarpliwaści narodu nastaŭ kaniec».

Hroźba rabotnikoŭ.

PARYŽ. (W.T.B.). Rabotnickije sajuzy pasłali da ministra unutrenych spraŭ deputaciju z žałaboj na uzrastajuczuju darażyniu, damahajuczysia adpawiednych krokoŭ proci jaje. Rezolucija rabotnikoŭ kanczajecca hetak: „Kali naszaho hołasu nie pasłuchajuć, dyk my znimiem s siabie adkaz za toje, czaho možna spadziewacca“.

Zabastoŭki u Anhlii.

LONDYN. (W.T.B.). Jak pisze socyalistycznaja „Labour Gazette“, u marcy ŭ Anhlii byli 44 zabastoŭki, ŭ katorych bastawało 58.000 rabotnikoŭ. Usiaho prapała 327.000 raboczych dzion. Heta — utraja z liszkam bolsz, czym czysło prapaŭszych darma raboczych dzion u miesiacu lutym.

Zabastoŭka słužaczych na koncy.

BERN. (W.T.B.). „Corriere della Sera“ pisze, szto ŭ Gienui zabastawali kanduktary na koncy, bo ich žadańnia pawialiczyć płatu s pryczyny darażyni nie byli spoŭnieny.

Zabastoŭka matrosoŭ.

BERLIN. (W.T.B.). Anhliczanam hrazić ahulnyj bunt matrosoŭ u Glazgo. Buntary damahajucca pawyszeńnia płaty na 30%.

Razład u niamieckich soc.-dem.

BERLIN. (W.T.B.). «Vorwärts» drukuje deklaraciju uradu soc.-dem. partii proci sprob arhanizawać admowu ad zapłaty partyjnych składak. Heta može dawiaści da razwału partii.

Drukawana u drukarni M. Kuchty.

Wydawiectwo «Homan».